

Forskaren och idrottsvetaren Marie Larneby vill öka skolledares medvetenhet om hur genusnormer och tävlingsmentalitet sprids på grundskolor med idrottsprofil: "Det handlar om skolämnen och om en skolkontext. Det kan inte lämnas över till idrotten"

2020-05-27 09:46 CEST

När idrottens tävlan och normer präglar högstadiet

Prestation, tävlan, jämförelse och en norm som säger att killar är bättre än tjejer. Det fann idrottsvetaren Marie Larneby när hon följde en årskull elever genom hela högstadiet på en idrottsprofilerad högstadieskola.

– Det är problematiskt när sådana normer får råda i ett skolsammanhang och det leder till rangordning, säger Marie Larneby.

Problematiserar normativa mönster

Med avhandlingen, som läggs fram vid Malmö universitet, vill hon beskriva och problematisera normativa mönster relaterade till idrott och genus på en idrottsprofilerad högstadieskola. Marie Larneby vill också diskutera vilka konsekvenser normativa mönster får för elever på en idrottsprofilerad högstadieutbildning. Marie Larneby har följt en årskull genom årskurs 7, 8 och 9. Hon har varit med vid undervisningen, gjort observationer och genomfört intervjuer med både elever och personal. I fokus var tennis, innebandy, fotboll för tjejer och fotboll för killar, samt idrott och hälsa-undervisningen. Skolan är en idrottsprofilerad högstadieskola som elever ansöker till för att kombinera studier och idrottsutövning.

–Redan där början selekteringen, bara det att du söker in gör tävlan och jämförelse till en norm, säger Marie Larneby.

”Ungarna är så mycket idrott”

Rektor och annan personal är medvetna om att normer och värderingar från idrotten förs in i skolans verksamhet, med positiva såväl som negativa konsekvenser. Idrottens centrala plats förklaras av rektorn med att ”ungarna är så mycket idrott”, men Marie Larneby menar att det även beror på personalens starka koppling till idrotten och skolans utformning av profilen i nära samarbete med idrotten.

– Idrotten blir dominerande på skolan. Med elevens val har de sin valda idrott fyra dagar i veckan, säger Marie Larneby som menar att skolan kan liknas vid en förlängning av fritidens idrott.

– 18 stycken av de 22 killarna som hade sökt in på fotboll som specialitet, tränar och konkurrerar om en plats i samma fotbollslag på fritiden. När de dessutom har samma tränare i skolan som i föreningen, är det inte konstigt om det blir tävling och rangordning även i skolan. Detta tycker även lärarna är svårt att hantera, säger Marie Larneby.

Vana vid idrottens logik

Ungdomarna är från sitt idrottsutövande vana vid idrottens logik, vid tävlan och prestation. Positiva effekter är att eleverna upplever detta som roligt, de vill utvecklas i sin sport, de vill vara där och de vill tävla. Flera klarar sina studier bättre. De är med likasinnade.

– Men det slår även över till att jämföra sig med andra, trots att det i skolan, till skillnad från i föreningen, inte handlar om att tävla, ta plats och

rangordna. Med rätt rå jargong emellanåt, säger Marie Larneby.

Hennes undersökning visar också att miljön bidrar till att förstärka uppfattningen att killar är bättre än tjejer. ”Det är bara så det är”, kan det låta.

– Det slår inte igenom i alla situationer, men det finns en övergripande genusnorm på skolan som legitimerar den föreställningen. Både tjejer och killar tycker att killarna är snabbare, bättre, starkare och mer tekniska. Även när normen utmanas förändras inte föreställningen i grunden, säger Marie Larneby.

Enligt Marie Larneby är skolan hon studerat ett exempel på något utbrett, och hon tycker att elitförberedande skolor måste problematiseras.

– I en skolkontext är det skolans värden som ska råda, och skolan måste hantera de här normerna från idrotten. Grundskolorna får själva utforma sin profil med utgångspunkt i kursplanen och ansvarar för på vilket sätt idrotten tar – och ges – plats, säger Marie Larneby.

Kontakta Marie Larneby: marie.larneby@mau.se 040 665 77 42

Du får det här pressmeddelandet eftersom vi tror att du är intresserad av vår forskning och utbildning. Läs om Malmö universitets hantering av GDPR: mau.se/om-webbplatsen/

Malmö universitet är ett nyskapande, urbant och internationellt lärosäte som bidrar till samhällsutveckling. Det märks i vår forskning, våra utbildningar och i vårt samarbete med andra aktörer.

Våra forskare arbetar gränsöverskridande. Med olika discipliner vidgas perspektiven och infallsvinklarna blir fler. Att identifiera och ta sig an framtidens utmaningar är högt prioriterat.

Tillsammans med andra vill vi skapa, dela och sprida kunskap för att förstå, förklara och utveckla samhället. Både lokalt och globalt. Som en naturlig följd av detta finns de flesta av våra studenter inom ämnesområden och

yrken med hög samhällsrelevans.

Vi är övertygade om att öppenhet och inkludering berikar vår mångfald. Ett kvitto på det är att två av tre studenter på Malmö universitet är första generationens akademiker.

Malmö universitet i siffror:

- 12 000 helårsstudenter
- 83 professorer, 430 disputerade lärare, 264 doktorander
- 5 fakulteter och 5 forskningscentrum.

Kontaktpersoner

Magnus Jando
Presskontakt
kommunikatör
magnus.jando@mau.se
040 665 81 97
0709 655 372